

ประโยค ป.ธ. ๔

แปล ไทยเป็นมคธ

สอบ วันที่

๒๕๖

ภาค ๑ หน้า ๔๗-๔๙

๑. พระศาสดา ได้ตรัสกะหญิงนั้นว่า “เจ้าจงให้บุตรของเจ้าแก่นางยักษิณีเถิด” ๑. ญ. ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์กลัว ๑. ศ. เจ้าอย่ากลัวเลย, อันตรายย่อมไม่มีแก่เจ้า เพราะอาศัยนางยักษิณีนี้ ๑. นางได้ให้บุตรแก่นางยักษิณีนั้นแล้ว ๑. นางยักษิณีนั้นอุ้มทารกนั้น จวบกอดแล้ว คินให้แก่มารดาอีก ก็เริ่มร้องไห้ ๑. ลำดับนั้น พระศาสดา ตรัสถามนางยักษิณีนั้นว่า “อะไรนั้น ?” ๑. นางยักษิณีนั้นกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ เมื่อก่อนข้าพระองค์ แม้สำเร็จการเลี้ยงชีพด้วยไม่เลือกทาง ยังไม่ได้อาหารพอเต็มท้อง, บัดนี้ ข้าพระองค์จะเลี้ยงชีพได้อย่างไร” ๑. ลำดับนั้น พระศาสดา ตรัสปลอบนางยักษิณีนั้นว่า “เจ้าอย่าวิตกเลย” ดังนี้แล้ว ตรัสกะหญิงนั้นว่า “เจ้าจงนำนางยักษิณีไป ให้อยู่ในเรือนของตนแล้ว จงปฏิบัติด้วยข้าวต้มและข้าวสวยอย่างดี” ๑. หญิงนั้นนำนางยักษิณีไปแล้ว ให้อาศัยอยู่ในโรงกระเดื่อง ได้ปฏิบัติด้วยข้าวต้มและข้าวสวยอย่างดีแล้ว ๑. ในเวลาซ่อมข้าวเปลือก สากปรากฏแก่นางยักษิณีนั้นดุจดุจดุจระยะ ๑. เขาจึงเรียกนางกุลธิดาผู้สหายมาแล้ว พูดยว่า “ฉันจักไม่อาจอยู่ในที่นี้ได้ ขอท่านจงให้ฉันพักอยู่ที่อื่นเถิด” แม้อันหญิงสหายนั้นให้พักอยู่ที่เหล่านี้ คือ ในโรงสาก ข้างตุ่มน้ำ ริมเตาไฟ ริมชายคา ริมกองหยากเยื่อ ริมประตูบ้าน, (นาง) ก็กล่าวว่า “ในโรงสากนี้ สากย่อมปรากฏดุจดุจระยะฉันอยู่, ที่ข้างตุ่มน้ำนี้ พวกเด็กย่อมรดน้ำเป็นแดนลงไป, ที่ริมเตาไฟนี้ ผู้สูงชันย่อมมานอน, ที่ริมชายคานี้ พวกเด็กย่อมทำสกปรก, ที่ริมกองหยากเยื่อนี้ ชนทั้งหลาย ย่อมเทหยากเยื่อ, ที่ริมประตูบ้านนี้ เด็กพวกชาวบ้าน ย่อมเล่นการพนันกันด้วยคะเนน” ดังนี้แล้ว ได้ห้ามที่ทั้งปวงนั้นเสีย ๑. ครั้นนั้น หญิงสหาย จึงให้นางยักษิณีนั้นพักอยู่ที่อันสังคายนอกบ้านแล้ว นำโภชนะมีข้าวต้มและข้าวสวยเป็นต้นอย่างดีไปเพื่อนางยักษิณีนั้น แล้วปฏิบัติในที่นั้น ๑. นางยักษิณีนั้น คิดอย่างนี้ว่า “เดี๋ยวนี้หญิงสหายของเรา มีอุปการะแก่เรามาก, เขาเถอะเราก็กทำความแทนคุณสักอย่างหนึ่ง” ดังนี้แล้ว ได้บอกแก่หญิงสหายว่า “ในนี้จักมีฝนดี, ท่านจงทำข้าวกล้าในที่ดอนเถิด, ในนี้ฝนจักแล้ง ท่านจงทำข้าวกล้าในที่ลุ่มเถิด ๑. ข้าวกล้าอันพวกชนที่เหลือทำแล้ว ย่อมเสียหาย ด้วยน้ำมากเกินไปบ้าง ด้วยน้ำน้อยบ้าง ๑. ส่วนข้าวกล้าของนางกุลธิดานั้น ย่อมสมบูรณ์เหลือเกิน ๑.

ครั้งนั้น พวกชนที่เหลือเหล่านั้น พากันถามนางว่า “แม่ ข้าวกล้าที่หล่อนทำแล้ว ย่อมไม่เสียหายด้วยน้ำมากเกินไป ย่อมไม่เสียหายด้วยน้ำน้อยไป, หล่อนรู้ความที่ฝนดีและฝนแล้งแล้วจึงทำการงานหรือ ? ข้อนี้ เป็นอย่างไรหนอแล?” ๑

นางบอกว่า “นางยักษ์ฉิณี ผู้เป็นหญิงสหายของฉันทบอกความที่ฝนดีและฝนแล้งแก่ฉันท, ฉันททำข้าวกล้าทั้งหลายในที่ดอน และที่ลุ่ม ตามคำของยักษ์ฉิณีนั้น, เหตุฉันท ข้าวกล้าของฉันทจึงสมบูรณ์ดี, พวกท่านไม่เห็นโภชนะมีข้าวต้มและข้าวสวย เป็นต้น ที่ฉันทนำไปจากเรือน เนื่องนิത്യหรือ ? สิ่งของเหล่านั้น ฉันทนำไปให้นางยักษ์ฉิณีนั้น, แม้วางท่านก็จงนำ โภชนะมีข้าวต้มและข้าวสวยเป็นต้นอย่างดี ไปให้นางยักษ์ฉิณีบ้างสิ, นางยักษ์ฉิณีก็จักแลดูการงานของพวกท่านบ้าง” ๑

ครั้งนั้น พวกชนชาวเมืองทั้งสิ้น พากันทำสักการะแก่นางยักษ์ฉิณีนั้นแล้ว ๑ จำเดิมแต่นั้นมา นางยักษ์ฉิณีนั้นแลดูการงานทั้งหลายของชนทั้งปวงอยู่ ได้เป็นผู้ถึงลาภอันเลิศ [และ] มีบริวารมากแล้ว ๑ ในกาลต่อมา นางยักษ์ฉิณีนั้นเริ่มตั้งสลากภัต ๘ ที่แล้ว ๑ สลากภัตนั้น ชนทั้งหลายยังถวายอยู่จนกาลทุกวันนี้แล ๑

๑ สตุถา ตํ อิตถึ อาท เอติสสา ทว ปุตฺตํ เทหิตี ฯ ภายามิ ฆนเตติ ฯ มา ภายิ
นตฺถิ เต เอตํ นิสฺสาย ปริปนฺเถติ ฯ สา ปุตฺตํ ตสฺสา อทาสี ฯ สา ตํ คเหตุวา จุมฺพิตฺวา
อาลิงฺคิตฺวา ปฺน มาตฺตฺยฺเว ทตฺวา โรทิตฺตํ อารภี ฯ อถ นํ สตุถา กิเมตฺนฺติ ปฺจฺฉิ ฯ ฆนเต
อหํ ปุพฺเพ ยถา ตถา ชีวิตํ กปฺเปตฺตีปิ กุจฺฉิปุรํ นาม นาลตฺถํ อิทานิ กถํ ชีวิสฺสามีติ ฯ
อถ นํ สตุถา มา จินฺตยฺตีติ สมฺสฺสาเสตฺวา ตํ อิตถึ อาท อิมํ เนตฺวา อตฺตโน เคเห
นิวสาเปตฺวา อคฺคยาคุมฺตฺเตหิ ปฺฏิชฺคคฺาหิตี ฯ สา ตํ เนตฺวา ปิฏฺฐิวฺเส ปตฺติฏฺฐาเปตฺวา
อคฺคยาคุมฺตฺเตหิ ปฺฏิชฺคคฺิ ฯ ตสฺสา วิหิปรฺรณกาลे มุสลํ มุทฺธํ ปฺรหฺรณฺตํ วิย อฺปฺภูจฺจาติ ฯ
สา สหายิกํ อามนฺเตตฺวา อิมสฺมี ฐฺาเน วลิตฺตํ น สกฺขิสฺสามิ อญฺญตฺถ มํ ปตฺติฏฺฐาเปหิตี
วตฺวา มุสลฺลาลายํ อุกกจาภฺยํ อุกฺทเน นิมฺพโกเส สงฺการกฺุญฺเ คามทฺวาเรติ เอเตสุ ฐฺาเนสุ
ปตฺติฏฺฐापิตฺวาปี อิท เม มุสลํ ลีลํ ฆินฺทฺนฺตํ วิย อฺปฺภูจฺจาติ อิท ทารกา อฺจฺฉิฏฺฐกํ โอตฺาเรนฺติ
อิท สฺนฺหา นิปฺชฺชฺนฺติ อิท ทารกา อสุจฺฉิ กโรนฺติ อิท กจฺวรํ จชฺเทนฺติ อิท คามทฺารกา
ลกฺขโยคคํ กโรนฺตีติ สพฺพานิ ตานิ ปฏฺิกฺกฺิปี ฯ อถ นํ พหิคาเม วิวิตฺโตกาเส ปตฺติฏฺฐาเปตฺวา
ตตฺถ ตสฺสา อคฺคยาคุมฺตฺตาทีนํ หริตฺวา ปฺฏิชฺคคฺิ ฯ สา ยกฺขินี เอวํ จินฺตลฺลิตฺวา อยํ เม
สหายิกา อิทานิ พหุปรฺการา หนฺนทาหํ กิณฺจฺจ ปฏฺิกฺกฺุณํ กโรมฺตีติ อิมสฺมี สํวจฺจเร สฺพฺพฺภูจฺฉิกา
ภวิสฺสตี ฏลฺฐาเน สสฺสํ กโรหิ อิมสฺมี สํวจฺจเร สฺพฺพฺภูจฺฉิกา ภวิสฺสตี นินฺนฺฐาเนยฺเว สสฺสํ
กโรหิตี สหายิกาย อโรเจสิ ฯ เสสชฺเนหิ กตฺสสฺสํ อติอุทฺเท วา อนฺนทฺเกน วา นสฺสตี ฯ
ตสฺสา สสฺสํ อติวิย สมฺปฺชฺชตี ฯ อถ นํ อมฺม ตยา กถํ สสฺสํ เนว อจฺเจทฺเกน นสฺสตี น
อนฺนทฺเกน นสฺสตี สฺพฺพฺภูจฺฉิสฺพฺพฺภูจฺฉิกาวํ ญตฺวา กมฺมํ กโรสิ กิ นุ โข เอตฺนฺติ ปฺจฺฉิสฺสุ ฯ
อมฺหากํ สหายิกา ยกฺขินี สฺพฺพฺภูจฺฉิสฺพฺพฺภูจฺฉิกาวํ อจฺฉิขฺตี มยํ ตสฺสา วจฺเนน ฏลฺนินฺนฺเส
สสฺसानิ กโรมฺ เตน โน สสฺสํ สมฺปฺชฺชตี กิ น ปสฺสถ นิมฺพทฺธํ อมฺหากํ เคหโต ยาคฺคฺมฺตฺตาทีนํ
หริยฺมานานิ ตานิ เอติสฺสา หริยฺนฺติ ตุมฺहेปิ เอติสฺสา อคฺคยาคุมฺตฺตาทีนํ หรตฺ ตุมฺหากมฺปิ
กมฺมฺนฺเต โอลฺเกสฺสตีติ ฯ อถสฺสา สกฺลนฺครวาลิโน สกฺการํ กรีสุ ฯ สापि ตโต ปฏฺุชฺช
สพฺเพสํ กมฺมฺนฺเต โอลฺเกนฺตี ลากคฺคปฺตฺตา อโหสิ มหาปรिवารํ ฯ สา อปรฺมาเค อญฺญ
สลาภตฺตานิ ปฏฺุชฺชเปสิ ฯ ตานิ ยาวชฺชกาลา ทียนฺติยฺเว ฯ

๑. พระศาสดา ได้ตรัสกะหญิงนั้นว่า “เจ้าจงให้บุตรของเจ้าแก่นางยักษิณีเถิด” ๑. ญ. ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์กลัว ๑. ศ. เจ้าอย่ากลัวเลย, **อันตราย**ย่อมไม่มีแก่เจ้า เพราะอาศัยนางยักษิณีนี้ ๑. นางได้ให้บุตรแก่นางยักษิณีนั้นแล้ว ๑. นางยักษิณีนั้นอุ้มทารกนั้น **จูบกอด**แล้ว คินให้แก่มารดาอีก ก็เริ่มร้องไห้ ๑. ลำดับนั้น พระศาสดา ตรัสถามนางยักษิณีนั้นว่า “อะไรนั้น ?” ๑

๑. สตุถา ตํ อิตฺถี อาท เอตฺถิสฺสา ทว ปฺปตฺตํ เทหิตี ๑. **ภายามิ** ภนฺเตตฺติ ๑. มา ภายินฺนตฺถิ เต เอตํ นิสฺสาย **ปริปนฺนโถ**ติ ๑. สฺวา ปฺปตฺตํ ตสฺสา อทาสี ๑. สฺวา ตํ คเหตฺวา จุมฺพิตฺวา **อาลิงฺคิตฺวา** ปฺน มาตุเยว ทตฺวา โรทิตฺตํ อารภี ๑. อถ นํ สตุถา กิเมตฺนฺตฺติ ปุจฺฉิ ๑.

นางยักษิณีนั้นกราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ เมื่อก่อนข้าพระองค์ แม้สำเร็จการเลี้ยงชีพด้วยไม่เลือกทาง **ยังไม่ได้**อาหารพอเต็มท้อง, บัดนี้ ข้าพระองค์จะเลี้ยงชีพได้อย่างไร” ๑. ลำดับนั้น พระศาสดา **ตรัส**ปลอบนางยักษิณีนั้นว่า “เจ้าอย่าวิตกเลย” ดังนี้แล้ว ตรัสกะหญิงนั้นว่า “เจ้าจงนำนางยักษิณีไป ให้อยู่ในเรือนของตนแล้ว จงปฏิบัติ **ด้วยข้าวต้มและข้าวสวย**อย่างดี” ๑

ภนฺเต อหํ ปุพฺพเพ ยถา ตถา ชีวิทํ กปฺเปตฺตีปิ กุจฺฉิปุริ นาม **นาลตฺถิ** อิทานิ กถํ ชีวิสฺสามีติ ๑. อถ นํ สตุถา มา จินฺตยฺตีติ **สมฺมสฺสาเสตฺวา** ตํ อิตฺถี อาท อิมํ เนตฺวา อตฺตโนเคเห นินฺวาสาเปตฺวา **อคฺคยาคุมฺตฺเตหิ** ปฏฺฐชฺคฺคาหิตี ๑.

หญิงนั้นนางยักษ์หนีไปแล้ว ให้พักอยู่ในโรงกระเดื่อง ได้ปฏิบัติด้วยข้าวต้มและข้าวสวยอย่างดีแล้ว ฯ ในเวลา
ข้ามข้าวเปลือก สากปรากฏแก่นางยักษ์หนีนั้นคงต่อยศิระะ ฯ

สา ต่ เนตวา ปิฏฐิวเส ปติฏฐาเปตวา อคคยาคุภตเตหิ ปฏิชคฺติ ฯ ตสฺสา วิหิพทรณกาล
มุสลํ มุฑฺธํ ปทรนตํ วิย อุปฺภุจฺจติ ฯ

เขาจึงเรียกนางกุลธิดาผู้สหายมาแล้ว พูกว่า “ฉันจักไม่อาจอยู่ในที่นี่ได้ ขอท่านจงให้ฉันพักอยู่ในที่อื่นเถิด” แมื่อน
หญิงสหายนั้นให้พักอยู่ในที่เหล่านี้ คือ ในโรงสาก ข้างตุ่มน้ำ ริมเตาไฟ ริมชายคา ริมกองหยากเยื่อ
ริมประตูบ้าน,

สา สหายิกํ อามนฺเตตฺตวา อิมสฺมี ลฺลาเน วลิตฺตํ น สกฺขิสฺสสามิ อญฺญตฺถ มํ ปติฏฐาเปหิติ
วตฺวา มุสลฺลาลายํ อุกกจาภฺยํ อุกฺทเน นิมฺพโกเส สงฺการภฺญฺเ คามทฺวาเรติ เอเตสุ ลฺลาเนสุ
ปติฏฐาปีตาปี

(นาง) ก็กล่าวว่า “ในโรงสากนี้ สากย่อมปรากฏดุจต่อยศิระฉันอยู่, ที่ข้างตุ่มน้ำนี้ พวกเด็กก็ย่อมราดน้ำเป็นเดนลงไป, ที่ริมเตาไฟนี้ ผุ่งสู่นัย่อมมานอน, ที่ริมชายคานี้ พวกเด็กก็ย่อมทำสกปรก, ที่ริมกองหยากเยื่อนี้ ชนทั้งหลาย ย่อมเทหยากเยื่อ, ที่ริมประตูบ้านนี้ เด็กพวกชาวบ้าน ย่อมเล่นการพนันกันด้วยคะแนน” ดังนี้แล้ว ได้ห้ามที่ทั้งปวง นั้นเสีย ฯ

อิธ เม มุสลั สีสั ภัณฑุฑุฑั วีย อุปภูฐาติ อิธ ทารกา อุจฉินฺนุฑุฑุฑุ ใโตะทาเรณฺติ อิธ สุทธา นิปชชนฺติ อิธ ทารกา อสุจี ภิโรนฺติ อิธ กจวรั ฉตฺตฺเทณฺติ อิธ คามทารกา ลกขโยคคั ภิโรนฺตีติ สพฺพานิ ตานิ ปฏิบัติ ฯ

ครั้งนั้น หญิงสหาย จึงให้นางยักษ์นั้นพักอยู่ในที่อันสงบภายนอกบ้านแล้ว นำโภชนะมีข้าวต้มและข้าวสวยเป็นต้น อดีไปเพื่อนางยักษ์นั้น แล้วปฏิบัติในที่นั้น ฯ นางยักษ์นั้น คิดอย่างนี้ว่า “เดี๋ยวนี้หญิงสหายของเรา นี้มีอุปการะแก่เรามาก, เอาเถอะเราจักทำความแทนคุณสักอย่างหนึ่ง” ดังนี้แล้ว ได้บอกแก่หญิงสหายว่า “ในปีนี้จะมีฝนดี, ท่านจงทำข้าวกล้าในที่ดอนเถิด, ในปีนี้ฝนจักแล้ง ท่านจงทำข้าวกล้าในที่ลุ่มเถิด ฯ

อถ นั พหิตาเม วิวิตุโตกาเส ปติภูฐาเปตฺวา ตตฺถ ตสฺสา อคฺคยาคุมฺตฺตาทินี หริตฺวา ปฏิบัติ ฯ สา ยักษินี เอวั จินฺตฺลึ อัย เม สหายิกา อิทานิ พฺหุปการา หนฺนทาหํ ภิณฺจึ ปฏิบัติ ภิโรมีติ อิมสมึ สั่วจฺจเร สุพฺพภูฐิกา ภวิสฺสติ ถลฺลฐาเน สสฺสั ภิโรหิ อิมสมึ สั่วจฺจเร สุพฺพภูฐิกา ภวิสฺสติ นิหนฺนฐฺฐาเนยว สสฺสั ภิโรหิติ สหายิกาย อาโรเจสิ ฯ

ข้าวกล้าอันพวกชนที่เหลือทำแล้ว **ยอมเสียหาย** ด้วยน้ำมากเกินไปบ้าง **ด้วยน้ำน้อยบ้าง** ๑ ส่วนข้าวกล้าของนางกุลธิดานั้น **ยอมสมบุญ** เหลือเกิน ๑ ครั้งนั้น พวกชนที่เหลือเหล่านั้น พากันถามนางว่า “แม่ ข้าวกล้าที่หล่อนทำแล้ว ย่อมไม่เสียหาย **ด้วยน้ำมากเกินไป** ย่อมไม่เสียหาย **ด้วยน้ำน้อยไป**, หล่อน **รู้ความที่ฝนดีและฝนแล้งแล้ว** จึงทำการงานหรือ? ข้อนี้ เป็นอย่างไรหนอแล?” ๑

เสสชเนหิ กตสสุส อติอุทเกน วา **อโนทเกน** วา **นสฺสติ** ๑ ตสฺสา สสุส อติวิย **สมฺปชฺชติ** ๑
อถ นํ อมฺม ตยา กตํ สสุสํ เนว **อจฺโจทเกน** นสฺสติ น อโนทเกน นสฺสติ **สุพฺพญฺญู-**
หุพฺพญฺญูริภาวํ ญุตวา กมฺมํ กโรสิ ก็ นุ โข เอตนฺติ ปุจฺฉิสฺสุ ๑

นางบอกว่า “นางยักษ์ณี ผู้เป็นหญิงสหายของฉันบอกความที่ฝนดีและฝนแล้งแก่ฉัน, ฉันทำข้าวกล้าทั้งหลาย **ในที่ดอนและที่ลุ่ม** ตามคำของยักษ์ณีนั้น, เหตุนี้ ข้าวกล้าของฉันจึงสมบุญดี, พวกท่านไม่เห็นโทษจะมีข้าวต้มและข้าวสวยเป็นต้น **ที่ฉันนำไป** จากเรือน เนื่องนิตยหรือ? สิ่งของเหล่านั้น ฉัน **นำไปให้** นางยักษ์ณีนั้น, แม้พวกท่านก็จงนำโทษจะมีข้าวต้มและข้าวสวยเป็นต้นอย่างดีไปให้นางยักษ์ณีบ้างซิ, นางยักษ์ณีก็จักแลดูการงานของพวกท่านบ้าง” ๑

อมฺหากํ สหายิกา ยกุขินี **สุพฺพญฺญูหุพฺพญฺญูริภาวํ** อาจิกฺขติ มยํ ตสฺสา วจเนน **ถลนินฺเนน** สฺสฺสานิ กโรมฺ เตน โน สสุสํ **สมฺปชฺชติ** ก็ น ปสฺสถ นีพพฺ อมฺหากํ เคหโต ยาคุมฺตตาทินี **หริยมานานิ** ตานิ เอติสฺสา **หริยนฺติ** ตุมฺहेปิ เอติสฺสา อคฺคยาคุมฺตตาทินี หรถ ตุมฺหากมฺปิ **กมฺมฺนเต** โอลเกสฺสตีติ ๑

ครั้งนั้น **พวกชนชาวเมืองทั้งสิ้น** พากันทำสักการะแก่นางยักษิณีนั้นแล้ว ๑ จำเดิมแต่นั้นมา นางยักษิณีแม่ นั้นแลดูการงานทั้งหลายของชนทั้งปวงอยู่ ได้เป็นผู้ถึงลาภอันเลิศ [และ] มีบริวารมากแล้ว ๑ ในกาลต่อมา นางยักษิณีนั้น **เริ่มตั้ง** สลากภัต ๘ ที่แล้ว ๑ สลากภัตนั้น ชนทั้งหลายยังถวายอยู่ **จนกาลทุกวันนี้** แล ๑

อถสุสา **สกลนครวาสีโน** สกุการุ กรีสุ ๑ สปิ ตโต ปฏฐาย สพุเพสํ กมฺมเหตุ โอลิเกนฺตี
ลาภคฺคปฺปตฺตา อโหสิ มหาปริวรา ๑ สํ อปรภาเค อฏฺฐ สลากภตฺตานิ **ปฏฐเปสิ** ๑ ตานิ
ยาวชฺชกาลา ทิยนฺติเยว ๑